

મૃગ લંછન કનક છવિ,
શ્રી પંચમ સુખકંદ ૨.

સમુદ્રવિજય કુળ ચંદ્રમા,
શિવા માત મલ્હાર;
શ્યામવરણ નેમિ પ્રભુ,
શંખ લંછન ગુણકાર. ૩.

નાગ લંછન નીલે વરણ,
અશ્વસેન વામા જાત;
ત્રેવીશમા શ્રી પાસજી,
સહુ જગમાં વિખ્યાત. ૪.

સોવન કાંતિ વીર વિભુ,
સિંહ લંછન જિનરાજ;
ત્રિશલા સિદ્ધારથ તનય,
શાસનના શિરતાજ. ૫.

જીવને પાર પમાડે, સંસાર સમુદ્રથી તારે, જગતના આધાર, કૃપા અવતાર, મહિમા નિધાન, સકળગુણેકરી બિરાજમાન, સંસારના સર્વ જીવના હિતકારક, સમસ્ત જીવના બંધુ, કરૂણાના સમુદ્ર, હે જગત ઉદ્ધારક દેવ! મારો આત્મા અજ્ઞાનને વશે દુઃખીયો, જન્મ જરા મરણ આધિ વ્યાધિથી પીડાય છે. ચોરાશી લાખ જીવાયોનિમાં પરિભ્રમણ કરતાં અનંતો કાળ ગયો, અનંતા નામ ધર્યા, અનંતા દેહ ધરીને મુકયા, માહરો આત્મા અસંખ્યાત પ્રદેશે અનંત અનંતી કર્મની વર્ગણાએ વિંટાણો. સિદ્ધનો સાધર્મી, સિદ્ધનો બરોબરીઓ, કર્મને વશ પડયો. હવે નિમિત્ત કારણ રૂપ તું મલ્યો

પુદ્ગલ તો રૂપી છે, મારો આત્મા તો અરૂપી છે. નિર્મલાનંદ, જ્યોતિસ્વરૂપ, જ્યોતિમાં રહેવાવાલો, મોક્ષનો કારણ, મોક્ષનો હેતુ, મારો આત્મા છે. આપ મોક્ષ માર્ગના સાર્થવાહ છો, આપને હું નિરંતર ધ્યાવું છું. માહરો આત્મા આવરણથી ઢંકાએલો છે તે આવરણો આપના આધારથી ટળશે, જગતને વિષે મારે બીજો આધાર નથી. આ કાળમાં તો તમારી પ્રતિમા અને આગમનો આધાર છે. આપ મહા ઉપગારી, અયોગી અલોગી, અછેદી, અભેદી, સર્વ દુષણ રહિત છો. આપના ચરણ કમલમાં મારી અનંત અનંતીવાર વંદના હોજો.

૪. ત્યારે તું શું કરીશ?

બુદ્ધિમાન માનવ!

જ્યારે શરીર રોગોથી ઘેરાઇ જશે, વ્હાલાઓના અનેક પ્રકારના ઉપાયો અફળ થશે, વૈદ્ય ડોકટરો પોતાના છેલ્લા ઉપાયો અજમાવી હાથ ખંખેરશે, સૌ સ્નેહીઓ ગમગીન બનશે, છેવટની ઘડીઓ ગણાતી હશે, ત્યારે તું શું કરીશ?

શ્વાસ ઘુંટાતો હશે, નાડીના ધબકારા જુદા હશે, કોઇ અનેરા ભણકારા વાગતા હશે, દશે દિશામાં નાખી નજર નહિ પહોંચે, રક્ષણ કરનાર કોઇ દેખાશે નહિ ત્યારે તું શું કરીશ?

પાપના પોટલા બાંધી પેદા કરેલ

હશે, ઉધરસ અને કફથી છાતી ભરાઈ ગઈ હશે, હાથ પગની શક્તિ નરમ પડશે, કમર વળી ગઈ હશે, લાકડીના ટેકા વિના ચાલવું ભારે થઈ પડશે; સહુ હાડ હાડ કરશે, સર્વથા પરવશ બની જવાશે જીવન અકારૂં લાગશે. સ્વભાવ ચીડીયો બની જશે, એક પણ ધારણા સફળ નહિ કરી શકાય, દુઃખમાંથી છુટવા મોતની ઇચ્છા રાખવાના પ્રસંગો આવશે,

ત્યારે તું શું કરીશ?

વિચારક પ્રાણિ!

આવું બધું બનતું દુનિયામાં રોજ નજરે જોવાય છે. બાલપણાની પણ આવી સ્થિતિ બનતી તારા જોવામાં આવે છે. જુવાનીના જોરમાં અને ધનવાનપણાની

જશે તે વખતે પસ્તાવાનો પાર નહિ રહે, સારી અવસ્થામાં મળેલી શક્તિઓનો સદુપયોગ કરી લેવા માટે વિચાર કર, સર્વ અવસ્થામાં કામ આવે અને સર્વ સ્થળે નિશ્ચિત બનાવે એવું ભાતું ભરીલે, પ્રમાદ નિદ્રામાંથી જાગરણમાં આવી જા, પછી કોઇ પણ અવસ્થા તને સતાવશે નહિ, સદા સુખ અને શાંતિ તને છોડશે નહિ, પુરે પુરા આનંદને અનુભવનારો બની જઇશ. આત્મતારક ધર્મક્રિયાઓ અને તત્વજ્ઞાનનો અભ્યાસ આ બંને સાચા આનંદ આપનારા ઉંચામાં ઉંચા સાધનો છે. એનો આશરો અહોનિશ લઇ કલ્યાણ સાધ. શાંતિ સદાય તને વરશે.

૬. હવે સમજ તો સારૂં.

હે ચિદાનંદઘન આત્મન્! મોહની મદિરાથી મસ્ત બનીને મૂર્ખાઇ ભરેલા કામ બહુ કર્યાં. હવે સમજ તો સારૂં.

પર વસ્તુ પોતાની માની, પોતાની અનુપમ વસ્તુ ભૂલ્યો, અવળી મહેનત બહુ કરી, પોતાની ઉંધી દશાના કારણે બહુ દુઃખો સહન કરવા પડયા.

હવે સમજ તો સારૂં.

ઇંદ્રિયોનો ગુલામ બન્યો, મનને મોકળું મુકયું, વ્યસનો વ્હાલા કર્યાં, મોજમજાહમાં મ્હાલ્યો, સાચું સુખ શોધવા સ્હેજ ઉદ્યમ ન કર્યો, પગલે

૭. તે વખતે તારૂં કોણ ?

ભાગ્યવાન માનવ ! અત્યારે શરીર-બળ, અધિકારબળ, પરિવારબળ, આદિ અનેક બળ મળવાથી મદમસ્ત થઇને ફરે છે. કોઇની શિખામણ સાંભળવા તૈયાર નથી. પરમાત્માનું નામ ગમતું નથી. સંત પુરુષોની સંગતિ કરતો નથી. જીવનને ઉંધા માર્ગે ચડાવી રહ્યો હોવા છતાં પોતાને હુશિયાર માને છે, પરલોકને ભૂલીને આ લોકમાંજ મ્હાલવા માટે સર્વ ઉદ્યમ આચરી રહ્યો છે. આત્માના વિચારને લેશ માત્ર હૈયામાં લાવતો નથી. ધર્મની વાતોને નકામી માનીને, ધર્મની આરાધના કરનારને

૮. નિરંતર વિચારવા લાયક સુંદર ભાવના

૧ શરીર જેવા ઠગ, વિષયના સાધનો, અને કુટુંબ પરિવાર સર્વ નાશવંત હોવાથી સમજુ આત્માએ એના માટે પ્રેમ રાખવા જેવો નથી, જેમ બને તેમ મોહ ઘટાડવા ઉદ્યમી થવું

૨ જગતમાંનો કોઈ પણ પદાર્થ આ જીવને [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] આત્માના ભવાંતરે [illegible] [illegible] આવી શકે તેમ નથી એવો પ્રપંચ [illegible] માટે [illegible] [illegible] છે

૩ આ દુઃખથી ભરેલા અસાર [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

અપવિત્ર પદાર્થોથી બનેલું, પવિત્ર પદાર્થોને પણ અપવિત્ર બનાવનારૂં છે. તેના રાગમાં ભાન ભૂલી અનેક પાપો કરનારા બહુ ભુલે છે. નાશવંત દેહથી સાચા ધર્મને સાધવો એજ એનું ખરૂં ફળ છે.

૭ ઇંદ્રિયોની ગુલામી, અતિશય ધનની કામના, ઉંધી માન્યતા, અને અનાચારનું સેવન ઘણા પાપ બંધાવી આત્માને ભારે કરીને સંસાર સાગરના તળીયે પહોંચાડી દે છે.

૮ સન્માર્ગ શ્રવણ, સંતસમાગમ, સદાચાર, સુંદર વિચાર, સહનશીલતા, સંતોષ, નમ્રતા, ઇંદ્રિયદમન, બ્રહ્મચર્ય, વિવેક વગેરે ગુણો આવતા પાપને અટકાવી આત્માને તારનારા બને છે.

૯. આરાધના.

દરરોજ રાત્રે સુતી વખતે નીચે લખેલી ભાવના ભાવવી.

૧ ગયા ભવોમાં ભેગા કરીને મુકેલા પાપના સાધનો શરીર, ધન, કુટુંબાદિને ત્રિવિધે ત્રિવિધે વોસિરાવું છું.

૨ આ રાત્રિમાં ઉંઘમાં અચાનક દેહથી આત્મા છૂટી જાય, તો અત્યારે જે કાંઈ મારૂં કહેવાય છે, તે શરીર સ્રીપુત્રાદિ પરિવાર, પૈસા, મકાન, વેપાર, વસ્ત્ર અને બીજા સાધનો સાથે મારે કાંઈ લેવા દેવા નથી એ બધાની મમતા હું

પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન. નિગોદ વર્ણન સ્તવન.

બીજા છ માસ-ત્રણ ભાષ્ય. સવાસો ગાથાનું સ્તવન, શાંતિનાથ પ્રભુનું નિશ્ચય વ્યવહારનું સ્તવન

ત્રીજું ચોથું વર્ષ.

પ્રથમ છ માસ-પહેલા ચાર કર્મ-ગ્રન્થ, ગુણસ્થાન-ક્રમારોહ, દોઢસો ગાથાનું સ્તવન.

બીજા નવ માસ-મોટી સંગ્રહણી સાડા ત્રણસો ગાથાનું સ્તવન.

ત્રીજા નવ માસ-ક્ષેત્ર સમાસ આઠ-દૃષ્ટિની સજ્ઝાય.

જો કે નાની ઉમરના અભ્યાસીને તેના અભ્યાસ કાળ વખતે આ વસ્તુનું વિશાળ જ્ઞાન કદાચ ન થઈ શકે. પણ મુખ પાઠ કરવામાં આવેલી વસ્તુઓ ઉમર વધતા બુદ્ધિ પરિપક્વ થયેથી બહુજ લાભદાયી થાય છે,

રોજ પ્રકરણની એક અથવા બે તથા સ્તવનાદિની એક બે ગાથા નિયમિત રીતે ગોખનાર ઉપરનો અભ્યાસ ઉપરના લખેલ વખતમાં બરાબર કરી શકે છે. તેના માટે રોજ અરધો કલાક ગોખવાનો અને રોજ એક કલાક બન્નેનો અર્થ સંભારી જવાનો એમ રોજ

યાયાદિ તર્ક શાસ્ત્ર, જ્યોતિષ વગેરેના અભ્યાસમાં ઉતરવામાં લાભ છે.

દરેક વસ્તુના અભ્યાસ કાળ વખતે તેના ટુંકા અર્થ કરી લેવા અતિ ઉપયોગી છે. વિશેષ અર્થ તો જેમ જેમ આગળ વધાશે તેમ તેમ પોતાની બુદ્ધિના અનુસારે કરી શકાશે.

શ્રી જૈન શાસન ઉપરની શ્રદ્ધા દૃઢ કરવા માટે આટલો અભ્યાસ અતિ આવશ્યક છે.

આટલું મુખ પાઠ થયા પછી જ્યારે જ્યારે સંભારવામાં અથવા અન્યને સંભળાવવામાં આવે છે ત્યારે સ્વપરને જે આનંદ થાય છે તેતો અનુભવથીજ સમજાય.

કરવો. ભણનાર ભણાવનાર બન્ને અભ્યાસ કાળે વિરતિમાં હોવા જોઇએ. ક્રિયા કરતાં કરતાં જે જ્ઞાન રૂચિ આવે તેજ મક્કમ અને સ્વપરહિતકારી બને.

આ પદ્ધતિએ તૈયાર થઇને શાસનના દરેક કાર્યમાં નિષ્ણાત બનેલા સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકાઓજ શાસનને ટકાવી શકશે અને સુંદર પરં-
ંગા સરખો ઉજ્વળ પ્રવાહ
શે.

ાની આસ્તિકતાને ઉડાડનાર,
ાત્યેનું બહુમાન ઘટાડનાર
નને મેળવવા વર્ષોના વર્ષો
તાં પરિણામ શું આવે છે,

દિ કાર્યમાં ગુંચવાઇને આ બધું
ડી જવું. કેવળ પૈસા, બંગલા કુટું-
દિનેજ સંભારવા વધારવા ટકાવવા
વસ રાત્રિ મથ્યા રહેવું એમાં
ાત્માનું કલ્યાણ નજ હોય.

વ્યાપારાદિ સંસારિક કાર્યમાં હંમેશા
રોકાઈ રહેલા પણ તત્વજ્ઞાન મેળવવા
ાટે હૃદયના નિર્ણય પૂર્વક રોજ દોઢ
ર બની શકે તો એક કલાક પણ આપે
અને ધ્યાન પુર્વક અભ્યાસ કરે તો
પાંચ નહિ તો બે ચાર વધુ વર્ષમાં પણ
આટલું અવશ્ય મેળવી શકે.

થં

૧૧ ભાવ-ઔષધ.

રોગાદિ પીડાથી શરીર ઘેરાયેલું હોય ત્યારે શાંતિ પામવા માટે વિચારવું હે ચેતન! તું શાશ્વત છે, અનાદિ છે, અનંત કાળથી તું આ દુઃખમય સંસારમાં ફર્યા કરે છે જન્મવું, મોટા થવું, પિંડ પોષવો, તાનમાનમાં લીન થવું. વિષયોમાં ચકચૂર બનવું, માંદા પડવું. દુઃખી થવું, ઘરડા થવું, છેવટ મરી જવું, આવું આવું તું ભવે ભવે કરતો આવ્યો છે યાદ તો કર! ગર્ભાવાસમાં નવ નવ મહિના અંધારી સંપાટી કોટડીમાં [illegible]

આવ્યો, આયુષ્ય પુરૂં કર્યું નવા ભવનું આયુષ્ય બાંધ્યું અને ચાલ્યા. સમયે સમયે જીવ સાત કર્મ બાંધે, આવતા ભવનું આયુષ્ય બાંધતી વખતે આઠ બાંધે, અબાધા પુરી કરે, આયુષ્ય બાંધ્યા પ્રમાણે અન્ય ગતિમાં ચાલ્યો જાય. આ સંસારનો સનાતન ક્રમ , એમાં ફેરફાર કરવાની શક્તિ કોઇનામાં નથી. આત્માનો નાશ કદી નથી જે શરીરને તું મારૂં મારૂં કહે છે ને માને છે તે તારૂં નથી "પોપટ પિંજર નહિ તારૂં, અંતે ઉડી જવું પરબારૂં" એ શરીરને આ જન્મમાં આવ્યો ત્યારે તું લાવ્યો ન હતો, જવાનો ત્યારે લઇ જઇ શકવાનો નથી.

ાં આહારાદિ વડે તેં એને

બાદશાહોને મહાત્માના પ્રભુ જેવું કાંઈ ગ્રહણ થતા નથી. કારણ જુલ્મોમાં એ ઉપચારનું ગ્રહણ કરવા ફિરકી કારણ તો પણ આ શરીર નાશવંત જ છે એટલે એના રોગ દવાના પ્રયત્નો બને તો નિષ્ફળ જ થવાના છે.

જે આત્માને લાગેલા ભાવરોગો દવાની શક્તિ તમારામાં હોય, તો મારી દવા ખુશીથી કરો. બાકી દ્રવ્ય-રોગની કશી કિંમત નથી, અને જે દ્રવ્ય-રોગના ઉપયોગ ભાવરોગના નાશ માટે કરવામાં આવે એના જેવું તો જગતમાં કોઈ સુંદર કામ નહિ.

દ્રવ્યરોગ સમાવવાની શક્તિ મારામાં

એક દ્રષ્ટાંત સાચી રીતે વિચારતાં હૈડામાં વૈરાગ્ય આવ્યા સિવાય રહે નહિ, મુંઝવણ ઉભી નજ રહે અનુકુળતાની ઇચ્છા ઉડી જાય. પ્રતિકુળતાને સહવા માટે ખડા પગે હોશિયાર રહેવાય. મરજી મુજબ ખાવું પીવું કોને ન ગમે? પણ એ મળી જવાથી શું? જે સુખ આવે છે તે પૂર્વના પુન્યનો ક્ષય કરવા આવે છે અને દુઃખ કે પીડા પૂર્વના પાપનો નાશ કરવા આવે છે. માટે રાજી કયારે થવું? સુખ આવે ત્યારે કે દુઃખ આવે ત્યારે? પરમાત્માનું શાસન જેના હૈયામાં વસ્યું હોય તેને સુખમાં ગભરામણ હોય અને દુઃખમાં જાગૃતિ હોય. જયારે પુદ્-

છે? એકાદ નાનકડો અંગારો ભૂલથી પગે ચંપાઇ જતાં શું થાય છે? વધારે ગરમ થયેલું પાણી પણ શરીરને અડી જાય તો ત્રાસ થાય. અરે કોઈને દાઝી ગયેલાં જોઈએ તો પણ ત્રાસ થાય, તો આ દશામાં ઉભા કઈ રીતિયે રહેવાયી કહો કે એકજ પરમાત્માના શાસનના અનુપમ બળવડેજ. શરીર એ હું નહિ. હું જુદો અને શરીર જુદું. શરીરનું તે મારૂં નહિ અને મારૂં તે શરીરનું નહિ. એ ભાવના જેનામાં રોમે રોમે પ્રગટી ગઈ હોય એજ વીર આત્મા આવા પ્રસંગે સ્થિરતા અને ધીરતા રાખી શકે છે. આવા [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

સોનાનો સમય માન્યો. કાયરપણું માત્ર ટાળી નાખ્યું.

આવું સુંદર મરણ મહાભાગ્ય વિના આવે કે? ભવોદધિથી તારનાર ગુરૂ-મહારાજ પાસે હોય, નિર્યામણા કરાવતા હોય, આત્મા જાગૃત દશામાં હોય, સ્વ અને પરની યથાર્થ ઓળખાણ કરીને આત્મચિંતનમાં લીન રહેવાતું હોય એવા વખતે મરણ આવે [illegible]નું મહદ્-ભાગ્ય બીજું કયું છે [illegible] પરાધી પર છતી શક્તિએ ક્ષમા [illegible] નહિ પણ અપકારીને પણ મ[illegible] કારી માનવા જેટલી ઉચ્ચ મનો[illegible], [illegible] વસ્તુ આવે [illegible] કહેવાઇએ.

જેવા દેવ મળ્યા અને મોક્ષ માર્ગનો સાચો રાહ બતાવનાર શ્રી હેમચંદ્ર મહારાજ જેવા ગુરૂ મળ્યા માટે હવે શું બાકી છે। મેળવવા જેવું સઘળું પામી ચુકયો છું. માટે હું બીજી કશી માગણી કરતો નથી પરંતુ હે પ્રભો! તમારા વચન ઉપર પ્રેમ મને આ સંસારમાં રહું ત્યાંસુધી નિરંતર હજો. આનુંજ નામ ઉત્તમ માગણી છે. હે ભગવાન મારૂં દુઃખ ટાળી નાખો મને સુખ આપો હું બહુ બહુ દુઃખી થઇ ગયો. હવે ચેન પડતું નથી જીવવું આકરૂં લાગે છે. મારો ઝટ છુટકારો કરો. આની માગણી તો દીન માગણી કહેવાય પરમાત્માનો સેવક પોદ્-

...કુમારનું દ્રષ્ટાંત વિચારીએ.

કાકંદી નગરીમાં જિતશત્રુ રાજા. તે નગરમાં ભદ્રા નામે સાર્થવાહી રહે છે. તેને ઘેર બત્રીશ ક્રોડ સોના મહોરની મુડી છે. તેની બરોબરીમાં કોઇ ઉભું રહી શકે તેમ નથી તેને ધન્નો નામનો પુત્ર છે. પુત્ર મોટો થાય છે યુવાવસ્થા પામે છે. માતા હોંશથી પુત્રનું લગ્ન કરે છે. ઉંચા કુળની, સુંદર, રૂપવંતી, ગુણવંતી બત્રીસ કન્યાઓ એકજ લગ્ને પરણાવે છે પરણીને દોગંદુક દેવની પેઠે સુખો ભોગવે છે. સુખમાં, સાયબીમાં ખામી નથી કોઈપણ કામકાજની ચિન્તા નથી દિવસ ક્યાં ઉગે છે અને ક્યાં આથમે ... ખબર પડતી નથી. નિરંતર

માતા અને પત્નીઓને અતિ દુઃખ થવાથી વિલાપ કરે છે, અનેક મોહજનક વચનો બોલી તેનું હૃદય ભેદવા અને વૈરાગ્ય ટાળવા પ્રયત્નો કરે છે. વૈરાગ્ય અને મોહની આ લડાઈમાં વિવેક ધન્નાની તરફ હોવાથી વૈરાગ્ય જીતે છે. મોહને હારવું પડે છે. ધન્નાજીની પૂરી મક્કમતા જાણી માતા અને સ્ત્રીઓ "આતો મહા વૈરાગી છે પરાણે પ્રીતિ ન હોય" એમ એમ વિચારી રજા આપે છે. નગરનો રાજા પણ ઉત્સાહપૂર્વક દીક્ષાનો ઓચ્છવ કરે છે. અતિ આડંબરથી વરઘોડે ચડીને દીક્ષા લેવા જાય છે. પ્રભુપાસે આવી સંયમ ગ્રહણ કરે છે. સ્વયંમુખે શ્રી વીર જિનવર ધન્નાજીને પાંચ મહાવ્રત

સંપૂર્ણ મોક્ષ કરવા કે અતિ દેવ કરે ન હોય કહે છે કે ચારિત્રના સ્વરૂપ સમતા ચાલી ગઈ, વૈરાગ્ય ઉઠી ગયો પછી કસોટી ભલે હોય, સંસ્કાર દિપ્યો હોય કે દુનિયામાં પછી નામના હોય પણ એ બધી મરદાની શોભા છે. અનુકુળતાનો ઇચ્છક એક પણ ધર્મ સીધી રીતે સાધી શકતો નથી, એમાંયે શ્રી જૈન શાસનનો તપધર્મ સાધવો એ તો મહા કઠીન કામ છે જૈન સાધુઓના જીવનને અતિશય નિયમિત બનાવનાર અને ઉંચે ચઢાવનાર શ્રી દશવૈકાલીક સૂત્રમાં આઠમા અધ્યયનમાં સાધુઓને માટે 'દેહ દુક્ખ મહાફલં' કહ્યું છે. અનુકુળતાનો ઇચ્છક લોભી બને છે,

મહિનાનું અનશન કરીને સર્વાર્થ સિધ્ધ વિમાનમાં તેત્રીશ સાગરોપના આયુષથી દેવપણે ઉપન્યા, ત્યાંથી ચવી મહાવિદેહમાં ઉત્પન્ન થઇ, મુક્ત માં જશે. એવા મુનિ-શ્વરોના ગુણગાન કરતા જીભ સફળ થાય આત્મા પવિત્ર થાય

હે આત્મન્! આવા દ્રષ્ટાંતો વિચારી, આર્તધ્યાનને આઘું કાઢ. નિર્મળ ધર્મ-ધ્યાનની ધારામાં તલ્લીન બનીજા. એમાંજ તું સાચું કલ્યાણ સાધી શકીશ. જગતની સઘળી વસ્તુ કરતાં કિંમતી શ્રીજિનેશ્વર દેવનો ધર્મ મલ્યો છે. હવે તારે શી ચિંતા છે? ભવોભવ એ પ્રભુના ચરણ કમળની સેવનાની માગણીનું ધ્યેય રાખજે, તો તું સર્વત્ર શાંતિનેજ પામીશ.

શ્રી જૈન શાસન સદાકાળ જયવંતુ છે

નિદ્રામાં વાપરવાનો દુરૂપયોગ કરનાર
પોતાના પગપર કુહાડો
છે. અમૃત આપનારી વસ્
પેદા કરવું એ હિતકર
ચિંતા સુદ્ધીને આત્માની
લીન બનવું, પરિપ્લુતિ રૂ
પરમ કલ્યાણનો માર્ગ છે

નાવું ધોવું વગેરે આરંભનો ત્યાગ.

૮ ત્રણ ચોમાસાની ત્રણ અઠ્ઠાઇ, બે નવપદજીની ઓળી પજુસણની અઠ્ઠાઇ એ છ અઠ્ઠાઇઓમાં લીલોતરી ત્યાગ, બ્રહ્મચર્યપાલન, આરંભાદિ ત્યાગ.

૯ મહીનામાં બે આઠમ બે ચૌદસ એ પાંચ તિથિ કાંઈકને કાંઇક તપ ઓછામાં ઓછું એકાસણું કરવું

૧૦ બાવીસ અભક્ષ્યનો ત્યાગ.

૧૧ બત્રીશ અનંતકાયનો ત્યાગ.

૧૨ ચા, પાન, સીગારેટ, હોટલના ખાણા પીણા, નાટક, સિનેમા

આવા અનેક નિયમો જીવનને શોભા રૂપ છે. આત્માનો સાચો શણગા સજવા માટે આ પ્રકારના વ્રત નિયમ નિરંતર લેવા, પાળવા, ટકાવવા અ વધારવા લાયક છે. શુદ્ધ આચરણ દ્વા આત્મ શુદ્ધિ મેળવી પરમ આનંદમ મગ્ન બનો

અરિહંતો મહદેવો,
જાવજ્જીવં સુસાહુણો ગુરુણો;

જિણ-પન્નત્તં તત્તં,
ઇય સમ્મત્તં મએ ગહિયં ૧

સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં,
સર્વ-કલ્યાણ-કારણં;
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં,
જૈનં જયતિ શાસનં ૨

બને છે, ઘડીમાં હરખમાં આવી કુદે છે. દુઃખ વખતે પોક મુકે છે, પારકાના થોડા ઘણા સુખની ઇર્ષ્યા કરે છે. અનેક પ્રકારના મર્મવચન બોલીને બીજાના હૃદયને આઘાત પહોંચાડવા જેટલી નીચી હદે પહોંચી જાય છે. પોતાના પાપના ઉદયે આવેલી દુઃખદ સ્થિતિનો વિચાર નહિ કરતાં બીજાના અવગુણોને જોવાની ટેવ પડી જાય તો આ ભવ તો દુઃખી છેજ, અને પરભવ આથી વધારે દુઃખમય બનશે, એ નથી વિચારતાં એવા અજ્ઞાની આત્માની દશા બહુજ દયા ખાવા જેવી ગણાય. જ્ઞાનીઓ કહે છે કે જગતના જીવો [illegible]

કોઇ ભોગવવા નથી આવવાનું. જાતેજ ભોગવવા પડશે. અજ્ઞાનાવસ્થામાં બોલી નાખવું, આગળ પાછળનો વિચાર ન કરવો એમાં બહુ નુકશાન થવાનું છે. બોલનારને એ ભાન નથી હોતું કે આનું શું ફળ આવશે? વાતવાતમાં પારકી નિંદા અને મર્મના વચનો કાઢવાની બુરી ટેવવાળા શું સાર કાઢવાના હશે તે પોતેજ વિચારે તો સારૂં. એકવાર બોલેલું અનેકવાર ભોગવવું પડે છે "હોય વિપાકે દશગણું રે એકવાર કર્યું કર્મ, શત સહસ કોટી ગમેરે, તીવ્ર ભાવના મર્મરે, પ્રાણી જિનવાણી ધરો ચિત્ત"

ચડવું પડયું અને પુત્રને "તારા હાથ વઢાણા હતા" એમ કહેનાર માતાના કાંડા કપાવાનો વખત આવ્યો એ વાતને વિચારનાર, સમજનાર, કેમ જેમ તેમ બોલી શકે? લોકમાં કહેવત છે કે શસ્ત્રના માર કરતાં પણ શબ્દનો માર જબરો. શસ્ત્રના ઘા રૂઝાય પણ શબ્દના ઘા રૂઝાવા બહુ મુશ્કેલ છે દાવાનળમાં દાઝેલા વૃક્ષો પણ ચોમાસાની ઋતુ આવ્યે નવપલ્લવ થાય પણ કુવચનથી દગ્ધ થયેલા પ્રાણીઓ જીદંગી સુધી બળ્યા કરે એવું નકામું નિંદ્ય કામ તારી જીભથી

નિદ્રામાં વાપરવાનો દુરૂપયોગ કરનાર પોતાના પગપર કુહાડો મારનારા બને છે. અમૃત આપનારી વસ્તુ પાસેથી ઝેર પેદા કરવું એ હિતકર નથી પારકી ચિંતા મુકીને આત્માની ચિંતામાં રોજ લીન બનવું, પરિણતિ સુધારવી એજ. પરમ કલ્યાણનો માર્ગ છે.

૧૪ શ્રાવકના રાખા

જીવનને અંકુશમાં લાવીને શ્રાવકપણાને શોભાવવા માટે નીચેના નિયમો લેવા અને પાળવા લાયક છે.

૧ નિરંતરજિનદર્શન.

૨ વિધિપૂર્વક અષ્ટપ્રકારી પૂજા.

૩ મહિનામાં અમુકદિવસ સ્નાત્ર પૂજા.

૪ દરરોજ બાંધી નવકારવાલી ગણવી

૫ સવારે ઓછામાં ઓછી નવકારશી.

લીલોતરી ત્યાગ, બ્રહ્મચર્ય પાલન,

નિ

નાવું ધોવું વગેરે આરંભનો ત્યાગ.

૮ ત્રણ ચોમાસાની ત્રણ અઠ્ઠાઇ, બે નવપદજીની ઓળી પજુસણની અઠ્ઠાઇ એ છ અઠ્ઠાઇઓમાં લીલોતરી ત્યાગ, બ્રહ્મચર્યપાલન, આરંભાદિ ત્યાગ.

૯ મહીનામાં બે આઠમ બે ચોદસ એ પાંચ તિથિ કાંઇકને કાંઇક તપ ઓછામાં ઓછું એકાસણું કરવું

૧૦ બાવીસ અભક્ષ્યનો ત્યાગ.

૧૧ બત્રીશ અનંતકાયનો ત્ય

આદિનો ત્યાગ.

૧૩ દરમહીનાની વદી દશમીનું એકાસણું.

૧૪ કાયમ કાચું પાણી પીવાનો ત્યાગ, ન બનેતો બાર કે દશ તિથિ.

૧૫ સચિત ત્યાગ કાયમ, બાર તિથિ અગર દશ તિથિ.

૧૬ ફાગણ શુ–૧૫ થી કારતક શુ–૧૫ સુધી ભાજી પાલો ત્યાગ.

૧૭ ચોમાસામાં સર્વથા લીલોતરી ત્યાગ

૧૮ રોજ સામાયિક કરવા.

૧૯ મહીનામાં અગર વરસમાં અમુક પૌષધ કરવા

ગાદિતત્વોનો અભ્યાસ માટે રોજ
રથી કલાક અગર કલાક કાઢવો.

ાસો ચૈત્ર માસની ઓળીના
દિવસોમાં વિધિપૂર્વક નવપદજીની
આરાધના.

વર્ધમાન તપનો પાયોનાખવો.

સંયમની પ્રાપ્તિમાટે અમુક ચીજોનો
ત્યાગ.

૪ હંમેશ બન્ને વખત અથવા એક
વખત પ્રતિક્રમણ ન બનેતો બાર
તિથિ અથવા દશ તિથિ–

હંમેશાં ચૌદ નિયમ ધારવા.

૨૬ છતાયોગે ગુરૂવંદન, વ્યાખ્યાન શ્રવણ કરવું.

૨૭ બ્રહ્મચર્ય માટે વિશેષ નિયમો, યાવજ્જીવ બ્રહ્મચર્ય અમુક વખત પછી કાયમી બ્રહ્મચર્ય.

૨૮ દરવરસે અમુક તીર્થની યાત્રા.

૨૯ હંમેશા વેઠસિ, મુઠસિ, ગંઠસિ વગેરેના પચ્ચખાણ આથી ખાતાં પીતાં પણ મહીને લગભગ ૨૮ ઉપવાસનો લાભ થાય.

૩૦ દર વરસે સાત ક્ષેત્રમાં અનુકંપા દાનમાં યથા શક્તિ ખરચવી.

આવા અનેક નિયમો જીવનની શોભા રૂપ છે. આત્માનો સાચો શણગાર સજવા માટે આ પ્રકારના નિરંતર સેવા, પાળવા, વધારવા લાયક છે. શુદ્ધ આત્મ શુદ્ધિ મેળવી પર મગ્ન બનો